

2.2.1987

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ κ. Κ. ΣΗΜΙΤΗ

Ερώτηση : Κύριε Υπουργέ, το όνομά σας συνδέθηκε με την επιμονή της Κυβέρνησης στην πολιτική λιτότητας. Όπως είναι γνωστό, δεν υποχωρήσατε στις πιέσεις για παροχές. Δεν σας τρομάζει το κοινωνικό κόστος (π.χ. απεργίες, κλπ.) και το πολιτικό κόστος (τόσο της Κυβέρνησης όσο και το προσωπικό) που συνεπάγεται η επιμονή αυτή;

Απάντηση : Η έκφραση "πολιτική λιτότητας" δεν περιγράφει σωστά την πολιτική μας. Ακολουθούμε μια πολιτική σταθεροποίησης, η οποία είναι προϋπόθεση της ανάπτυξης. Στόχοι μας είναι να μειώσουμε τον πληθωρισμό τα ελλείμματα του ισοζυγίου πληρωμών και τα ελλείμματα του δημόσιου τομέα. Οι στόχοι αυτοί είναι απαραίτητοι να επιτευχθούν αν θέλουμε να ορθοποδήσει η ελληνική οικονομία. Γιατί πρέπει να μειώσουμε τον πληθωρισμό; Ας αναφέρουμε ένα παράδειγμα. Αν ένα ελληνικό προϊόν πουλιέται σήμερα 100 δρχ. στις διεθνείς αγορές με πληθωρισμό 10%, η τιμή του μετά ένα χρόνο θα είναι 110 δρχ. Αυτό σημαίνει ότι θα είναι πιθανώς πιο ακριβό από τα προϊόντα των ανταγωνιστριών χωρών, που έχουν χαμηλότερο ρυθμό πληθωρισμού από την Ελλάδα. Δεν θα μπορεί να πουληθεί πιά. Αν πέσουν οι πωλήσεις μας μεταξύ άλλων δεν θα κερδίζουμε συνάλλαγμα για εισαγωγές, θα κινδυνεύουν να κλείσουν τα εργοστάσιά μας, θα έχουμε περισσότερη ανεργία.. Για να πουλάμε τα προϊόντα μας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, πρέπει να περιορίσουμε τον πληθωρισμό. Για να περιορίσουμε τον πληθωρισμό, πρέπει να μειώσουμε το κόστος παραγωγής που είναι αιτία του πληθωρισμού. Το κόστος παραγωγής εξαρτάται και από το κόστος της εργασίας, γι' αυτό πρέπει να ελέγξουμε τα εισοδήματα. Η εισοδηματική πολιτική που καθορίζει τις εισοδηματικές αυξήσεις είναι απαραίτητη προϋπόθεση της σταθεροποίησης. Έχει πολιτικό κόστος αλλά το κόστος αυτό πρέπει να το πληρώσουμε αν θέλουμε να επιτύχουμε τον κύριο μας στόχο. Η Κυβέρνηση δεν διστάζει γιατί πιστεύει ότι τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα των εργαζομένων και του ελληνικού λαού εξυπηρετούνται από την πολιτική που ακολουθεί και όχι από κάποια βραχυπρόθεσμα μέτρα, τα οποία θα βρούν πρόσκαιρη επιδοκιμασία.

Ερώτηση : Ακόμη και ο φιλικός προς την Κυβέρνηση τύπος χαρακτήρησε ως "κοροϊδία" την αναπροσαρμογή του ορίου χορήγησης ολόκληρου του ποσοστού της ΑΤΑ. Ένα διπλό ερώτημα. Πρόκειται για μια ^{συμβολική} χειρονομία της Κυβέρνησης και τι σημαίνει; Τι πιστεύετε ότι προσθέτουν οι 205 δρχ. σ' ένα εισόδημα 60.000 δρχ. μια τριμελούς οικογένειας;

Απάντηση : Λυπάμαι, ότι η τροποποίηση του κλιμακίου της ΑΤΑ ερμηνεύτηκε ως εμπαιγμός των εργαζομένων. Η Κυβέρνηση δεν είχε πρόθεση ούτε να εμπαίξει ούτε να παραπλανήσει κανένα. Η Κυβέρνηση πιστεύει ότι αποστολή της είναι να προασπίζει τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα των εργαζομένων και σύμφωνα με αυτή την αρχή δρά. Η εξήγηση του μέτρου είναι πολύ απλή : Οι κατώτατες αποδοχές, όταν άρχισε το πρόγραμμα σταθεροποίησης, ήσαν χαμηλότερες των 50.000 δρχ. Γι' αυτό και τότε ορίστηκε ότι όσοι είχαν μισθούς κατώτερους των 50.000 δρχ. θα έπαιρναν ολόκληρη την ΑΤΑ. Με τις αυξήσεις που δόθηκαν κατά τη διάρκεια του 1986, οι αποδοχές των μισθωτών αυξήθηκαν στον αστικό τομέα περίπου κατά 14%. Ετσι πολλοί από εκείνους που αμοιβόνταν πριν με τις κατώτατες αποδοχές, θα είχαν την 1.1.86 αμοιβή μεγαλύτερη από τις 50.000 δρχ. Θα εισέπρατταν όχι ολόκληρη αλλά τη μισή ΑΤΑ για τις πάνω από τις 50.000 δρχ. αποδοχές τους. Θεωρήσαμε ότι δεν είναι σωστό εκείνοι που εισπράτουν τις κατώτατες αποδοχές να μην παίρνουν και το σύνολο της ΑΤΑ. Γι' αυτό και έγινε η αλλαγή. Ορίστηκε ότι θα καταβάλλεται το σύνολο της ΑΤΑ για αποδοχές μέχρι 60.000 δρχ. Πρόθεση δεν ήταν να δοθεί κάποιος ποσό σε αντιστάθμισμα της απώλειας του πραγματικού εισοδήματος που είχαν οι εργαζόμενοι, πρόθεση δεν ήταν να δοθεί κάτι άλλο αντί για μία εφ' άπαξ παροχή, αλλά να τακτοποιηθεί η επίπτωση από τη φυσιολογική αύξηση των μισθών. Η ρύθμιση αυτή δεν είχε επίσης σχέση με τις απεργιακές κινητοποιήσεις. Ήταν μία ρύθμιση τεχνική η οποία καθιστούσε τις διατάξεις της εισοδηματικής πολιτικής δικαιότερες.

Ερώτηση : Υπάρχει κάποιος τρόπος λιγότερο οδυνηρός για τους εργαζόμενους για τη σταθεροποίηση της οικονομίας ;

Απάντηση : Η σταθεροποίηση της οικονομίας συνεπάγεται δυσκολίες για όλους και για τους εργαζόμενους. Όπως ανέφερα ήδη, το κόστος εργασίας είναι ένας καθοριστικός παράγοντας του κόστους των προϊόντων μας. Πρέπει να ελεγχθεί αν θέλουμε να έχουμε ^{προϊόντα} φθηνά, αν θέλουμε να διαθέτουμε την παραγωγή μας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, ώστε να έχουμε το αναγκαίο εισόδημα για περισσότερη κατανάλωση και επένδυση. Η πολιτική μας όμως δεν περιορίζει μόνο τα εισοδήματα των εργαζομένων. Στόχος είναι ο περιορισμός των χρηματικών εισοδημάτων όλων. Αυτό επιτυγχάνεται με φορολογικά και πιστωτικά μέτρα όσον αφορά άλλες ομάδες εκτός των εργαζομένων. Θυμίζω την έκτακτη εισφορά που επιβλήθηκε στις επιχειρήσεις 1985 και την καθιέρωση τεκμηρίων για τα εισοδήματα των ελευθέρων επαγγελματιών.

Ερώτηση : Υπάρχει ένα άλλο ερώτημα. Γιατί θα πρέπει οι εργαζόμενοι αλλά και οι επιχειρηματίες από ότι φαίνεται, να πληρώνουν για τα ελλείμματα της ΔΕΗ, της ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ, για τις προβληματικές κλπ. Μέχρι τότε θα συνεχιστεί αυτό;

Απάντηση : Είναι αλήθεια ότι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί έχουν ελλείμματα. Σημειώνω ότι η ΔΕΗ την οποία αναφέρετε δεν έχει έλλειμμα. Τα ελλείμματα αυτά βαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό και επειδή βαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό, πληρώνονται από τον Έλληνα φορολογούμενο. Η Κυβέρνηση έχει ξεκινήσει μια προσπάθεια να εξυγιανει όσες Δημόσιες Επιχειρήσεις παρουσιάζουν προβλήματα. Μπορώ να αναφέρω ενδεικτικά ότι το 1986 χάρις στις προσπάθειές μας η αύξηση των λειτουργικών δαπανών των δημοσίων επιχειρήσεων ήταν ελάχιστη. Σε πολλές περιπτώσεις τα έξοδα λειτουργίας μάλιστα μειώθηκαν. Υπάρχουν όμως οργανισμοί, οι οποίοι παρουσιάζουν "διαρθρωτικά ελλείμματα". Τα ελλείμματα αυτά δεν οφείλονται σε κακή διαχείριση αλλά στο γεγονός ότι οι οργανισμοί έχουν αναλάβει με νομοθετικές ρυθμίσεις περισσότερες υποχρεώσεις απ'ότι μπορούν να εκπληρώσουν. Το Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο πληρώνει για παράδειγμα συντάξεις χωρίς να έχει τα απαραίτητα έσοδα. Χρειάζονται νομοθετικές ρυθμίσεις για να ανατραπεί η κατάσταση, χρειάζεται και συνεννόηση με τους ενδιαφερόμενους για την αντιμετώπισή της.

Ερώτηση : Δηλαδή υπάρχει βούληση να προχωρήσετε σε τέτοιου είδους ρυθμίσεις; Πείτε μου μερικούς απ'αυτούς τους οργανισμούς.

Απάντηση : Το NAT είναι ένα καλό παράδειγμα όπως και ο ΙΚΑ αλλά και η Ολυμπιακή. Σχετικά με το NAT: Ήδη έχει σταλεί στο Βουλή ένα σχέδιο νόμου από το Υπουργείο Εμπορικής ναυτιλίας που ρυθμίζει μερικά από τα προβλήματα.

Ερώτηση : Για τη ΔΕΗ, για την Ολυμπιακή, για τους μεγάλους οργανισμούς υπάρχει επίσης πρόθεση να προχωρήσετε σε ανάλογες ρυθμίσεις ή εκεί δεν υπάρχει δυνατότητα...-

Απάντηση : Σ'όλους τους οργανισμούς υπάρχει δυνατότητα οικονομιών. Σε όλους τους σημαντικούς οργανισμούς έχουν συσταθεί ομάδες που μαζί με τις διοικήσεις και τα εποπτεύοντα υπουργεία εξετάζουν τη δυνατότητα βελτίωσης της αποδοτικότητάς τους.

Ερώτηση : Κύριε Υπουργέ, τον τελευταίο καιρό γίνονται πολλές συζητήσεις περί Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Το ερώτημα είναι, γιατί το Δ.Ν.Τ. σημαίνει "κίνδυνος";

Απάντηση : Στο Δ.Ν.Τ. προσφεύγει μία χώρα όταν δεν την δανείζουν πια οι εμπορικές τράπεζες. Η προσφυγή στο Δ.Ν.Τ. σημαίνει δηλαδή ότι μία χώρα βρίσκεται σε πολύ δύσκολη οικονομική κατάσταση. Ο δανεισμός από το Δ.Ν.Τ. συνεπάγεται την επιβολή ορισμένων όρων για να εξασφαλισθεί η πληρωμή των δανείων. Οι όροι αυτοί είναι σκληροί γι'αυτό και η πρόσφυγή συνεπάγεται μία πολιτική εξαιρετικά περιοριστική για τα εισοδήματα.

Ερώτηση : Δημιουργεί κινδύνους εξάρτησης η προσφυγή, δηλαδή κάπου χάνουμε από την εθνική μας ανεξαρτησία;

Απάντηση : Η προσφυγή σε κάθε διεθνή χρηματοδοτικό οργανισμό συνεπάγεται κάποιες μορφής υποχρεώσεις. Εάν ζητάτε κάτι, εκείνος ο οποίος το δίνει καθορίζει όρους. Η οικονομική πολιτική μιάς χώρας πρέπει να χαράζεται με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζει όσο το δυνατόν μεγαλύτερο βαθμό ανεξαρτησίας. Αυτή είναι η επιδίωξη της κυβέρνησης. Γι' αυτό και ακολουθούμε το πρόγραμμα σταθεροποίησης. Θέλουμε να δημιουργήσουμε τις συνθήκες ώστε η χώρα να δανείζεται οποτεδήποτε θέλει με τους καλύτερους δυνατούς όρους.

Ερώτηση : Πώς σχολιάζετε την εκτίμηση του κ. Αρσένη ότι θα αναγκαστούμε να καταφύγουμε στο Δ.Ν.Τ. μέσα στο 1988;

Απάντηση : Νομίζω ότι ο κ. Αρσένης δεν εκτιμά σωστά την πορεία της κατάστασης. Δεν πρόκειται να προσφύγουμε στο Δ.Ν.Τ. ούτε μμέσα στο 1988 ούτε αργότερα. Η πιστοληπτική ικανότητα της χώρας έχει βελτιωθεί σημαντικά από το 1985 και μετά.

Ερώτηση : Αν το πρόγραμμα σταθεροποίησης αποτύχει; Υπάρχει τέτοιο ενδεχόμενο;

Απάντηση : Το πρόγραμμα σταθεροποίησης θα πετύχει.

Ερώτηση : Πότε θα αρχίσουμε να βλέπουμε τα αποτελέσματα της επιτυχίας; Μπορείτε να το προσδιορίσετε χρονικά;

Απάντηση : Τα αποτελέσματα επιτυχίας του προγράμματος μπορείτε να τα δείτε και σήμερα: ο πληθωρισμός ο οποίος ήταν 25% αρχή-τέλος έτους του 1985, έπεσε στο 16,9% το 1986. Το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών το οποίο ξεπέρασε το 1985 τα 3 δις δολλ. θα μειωθεί το 1986 περίπου στο 1,8 δις δολλ. Τα προϊόντα μας κέρδισαν σε ανταγωνιστικότητα. Οι εισαγωγές μειώθηκαν. Μετά τα δύο χρόνια στο τέλος του 1987 δηλαδή θα έχουμε βελτιώσει ακόμα περισσότερο την επίδοση της ελληνικής οικονομίας, θα έχει πέσει περισσότερο ο πληθωρισμός, θα έχουμε λιγότερο έλλειμμα στις εξωτερικές μας συναλλαγές, λιγότερα ελλείμματα στον προϋπολογισμό. Θα έχουμε ως εκ τούτου περισσότερη ευχέρεια κινήσεων. Δεν θα έχει διορθωθεί ριζικά η κατάσταση όμως θα είμαστε σε πολύ καλύτερο σημείο απ' ότι είμαστε το 1985.

Ερώτηση : Δεν είχα σκοπό να επεκταθούμε στη μείωση της τιμής του πετρελαίου αλλά η αλήθεια είναι ότι το 1986 μας βοήθησε λιγάκι και η συγκυρία. Το 1987 δεν περιμένουμε μεγάλη βοήθεια από εξωτερικούς παράγοντες

Απάντηση : Το 1986 μας βοήθησε η πτώση της τιμής του πετρελαίου. Αλλά η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης δεν οφείλεται, όπως θέλουν μερικοί να το παρουσιάσουν αποκλειστικά στην τιμή του πετρελαίου. Μονάχα σ'ένα ποσοστό. Η ευνοϊκή εξέλιξη είναι κυρίως αποτέλεσμα του σταθεροποιητικού προγράμματος. Το 1987 δεν θα υπάρχουν ίσως οι ίδιοι ευνοϊκοί όροι, αλλά έχει ήδη ακολουθηθεί μι πορεία η οποία θα φέρει καλύτερα αποτελέσματα.

Ερώτηση : Κύριε Υπουργέ, δεσμεύεστε ότι στο τέλος του 1987 θα δοθούν αυξήσεις στους εργαζόμενους ή υπάρχει περίπτωση να παραταθεί η ισχύς της Π.Ν.Π. που τις απαγορεύει;

Απάντηση : Εάν πετύχει το πρόγραμμα σταθεροποίησης και όπως σας ανέφερα, δεν βλέπω κανένα λόγο γιατί να μην πετύχει, δεν θα υπάρχει λόγος να εξακολουθήσει η περιοριστική εισοδηματική πολιτική που εφαρμόζεται σήμερα. Οι εργαζόμενοι θα είναι ελεύθεροι να διαπραγματευτούν τις αυξήσεις που κρίνουν αναγκαίες με τους εργοδότες τους.

Ερώτηση : να μιλήσουμε λιγάκι για την Ελληνίδα. Η Ελληνίδα αισθάνεται όσο κανείς άλλος τις επιπτώσεις της σταθεροποιητικής πολιτικής διότι αυτή κυρίως καλείται να καλύψει τον οικογενειακό προϋπολογισμό. Τι έχετε να της υποσχεθείτε;

Απάντηση : Η Ελληνίδα αντιλαμβάνεται πολύ καλά την ακρίβεια. Δεν θέλει με τα χρήματα που έχει να αγοράζει όλο και λιγότερα αγαθά. Θέλει αντίθετα καλύτερη περίθαλψη για την οικογένεια, καλύτερη παιδεία για τα παιδιά, περισσότερα αγαθά για τα λεφτά της. Αυτό ακριβώς θέλουμε να πετύχουμε με το πρόγραμμά μας. Θέλω να τη διαβεβαιώσω ότι θα υπάρξουν καλύτερες συνθήκες ζωής αν συνεχίσουμε τη προσπάθεια. Ήδη φέτος οι θυσίες της περασμένης χρονιάς δεν πήγαν χαμένες. Ανέφερα ήδη ότι ο πληθωρισμός έπεσε. Υπάρχει κάποιο ουσιαστικό κέρδος. Μπορεί να βοηθήσει και αυτή στην επιτυχία της οικονομικής πολιτικής και στο ξεπέρασμα των δυσκολιών με πολλούς τρόπους. Π.χ. όταν ψωνίζει, να εξετάζει σε διάφορα καταστήματα τις τιμές και τις ποιότητες και να αγοράζει το πιο φθηνό και το πιο καλό. Πολλοί καταναλωτές πιστεύουν ότι οι τιμές είναι περίπου ίδιες σε όλα τα μαγαζιά και οι ποιότητες περίπου ίδιες. Αυτό όμως δεν συμβαίνει και αν ενισχύσουμε εκείνους οι οποίοι παράγουν το καλύτερο προϊόν, θα βοηθήσουμε συνολικά σε μιά πιο ανταγωνιστική οικονομία. Η Ελληνίδα δεν θα πρέπει να δέχεται άκριτα την αρχή ότι το ξένο είναι καλύτερο από το ελληνικό. Και στην Ελλάδα παράγονται πολύ καλά προϊόντα, θα πρέπει να προτιμά τα ελληνικά προϊόντα όταν της προσφέρουνε ποιότητα.

Ερώτηση : πότε εκτιμάτε ότι η ελληνική οικονομία θα έχει σταθεροποιηθεί; Πότε θα είναι αυτές οι "καλύτερες συνθήκες";

Απάντηση : Η ελληνική Οικονομία έχει διαρθρωτικές αδυναμίες, δηλαδή δεν έχει αρκετά εργοστάσια, οι επιχειρήσεις της δεν είναι καλά οργανωμένες, δεν παράγουν προϊόντα ποιότητας, δεν καταφέρνουν να πωλούν περισσότερα προϊόντα στο εξωτερικό. Όλα αυτά δεν ξεπερνιούνται από τον ένα χρόνο στον άλλο. Η αντιμετώπιση των δυσκολιών χρειάζεται καιρό. Γι' αυτό και η σταθεροποίηση δεν μπορεί να συντελεσθεί σε μία διετία μόνο. Το ερώτημα είναι πότε θα έχουμε μεγαλύτερη ευχέρεια στη χάραξη της πολιτικής μας απ' ότι έχουμε σήμερα. Ευχέρεια θα υπάρχει από το 1988 και μετά.

Ερώτηση : Οπότε θα αρχίσει μια σταδιακή βελτίωση η οποία θα σημάνει και σταδιακή βελτίωση των εισοδημάτων των εργαζομένων;

Απάντηση : Από το 1988 και μετά πρέπει να υπάρξει μια σταδιακή βελτίωση γενικά όλων των μεγεθών της ελληνικής οικονομίας. Αλλωστε ήδη υπάρχει.

Ερώτηση : Και των εισοδημάτων;

Απάντηση : Και των εισοδημάτων.

Ερώτηση : Κύριε Υπουργέ, υπάρχει ένα ερώτημα που αιωρείται. Γιατί δεν εφαρμόσατε νωρίτερα τα μέτρα σταθεροποίησης της οικονομίας αλλά περιμένετε ως τον Οκτώβριο του 1985; Ενώ γνωρίζετε την κατάσταση από πριν;

Απάντηση : Τα προβλήματα είναι πράγματι παλιά. Οι διαρθρωτικές αδυναμίες και η στρεβλή ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας ήταν γνωστές. Το 1981 υπήρχαν όμως μεγάλες εισοδηματικές και κοινωνικές ανισότητες. Τομείς όπως η υγεία και η παιδεία ήταν παραμελημένοι. Η Κυβέρνηση έδωσε τότε προτεραιότητα στον περιορισμό των κοινωνικών ανισοτήτων και στην ανάπτυξη ορισμένων υπηρεσιών σε όφελος του μεγάλου τμήματος του πληθυσμού. Ήθελε και έπρεπε να ανταποκριθεί στη λαϊκή εντολή των εκλογών του 1981 που ήταν να αναστραφεί η μέχρι τότε πολιτική. Και πράγματι αναστράφηκε. Παρά την περιοριστική πολιτική που ακολουθείται τώρα και παρά τη μείωση των πραγματικών εισοδημάτων οι μισθοί και τα ημερομίσθια είναι σήμερα σε επίπεδο ανώτερο εκείνου που υπήρχε το 1981. Οι κοινωνικές ανισότητες έχουν σημαντικά περιορισθεί.

Ερώτηση : Γιατί δεν ενημερώσατε το λαό νωρίτερα για την κατάσταση της οικονομίας;

Απάντηση : Η κατάσταση της οικονομίας εξελίχθηκε ραγδαία αρνητικά μέσα στο 1985. Όταν από τους αριθμούς έγινε αντιληπτή η αρνητική αυτή εξέλιξη αποφασίστηκε το σταθεροποιητικό πρόγραμμα.

Ερώτηση : Τα στοιχεία δείχνουν ότι ο Ελληνικός λαός δεν έχει ανταποκριθεί επαρκώς στο μήνυμα της σταθεροποίησης. Μικρό παράδειγμα είναι οι εισαγωγές που παραμένουν σε αρκετά υψηλά επίπεδα. Αν αυτό συνεχιστεί τότε τι θα συμβεί; θα αποτύχει το πρόγραμμα σταθεροποίησης;

Απάντηση : Δεν είναι ακριβές ότι οι εισαγωγές αυξήθηκαν. Οι εισαγωγές αν υπολογιστούν σε σταθερά δολλάρια έχουν μειωθεί. Αυτό είναι αποτέλεσμα του προγράμματος σταθεροποίησης. Η εικόνα εμφανίζεται προς τα έξω διαφορετική λόγω της μεγάλης υποτίμησης του δολλαρίου λόγω του γεγονότος δηλ. ότι τώρα χρειάζονται περισσότερα δολλάρια από πριν για να αγοραστούν τα ίδια αγαθά. Η πραγματικότητα είναι όμως ότι οι εισαγωγές μειώθηκαν. Πιστεύω ότι ο Ελληνικός λαός έχει αντιληφθεί την αναγκαιότητα της σταθεροποιητικής πολιτικής. Βεβαίως οι διάφορες ομάδες που θίγονται από την πολιτική προσπαθούν να αποφύγουν τις επιπτώσεις. Η Κυβερνητική πολιτική έχει σκοπό να επιτύχει ένα συμβιβασμό των αντιτιθεμένων συμφερόντων ώστε ο στόχος να πραγματοποιηθεί με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Ερώτηση : Κύριε Υπουργέ, ας μιλήσουμε λίγο με αριθμούς. Αν αυτή τη στιγμή καταναλώνουμε 1.000 δρχ., πόσες απ'αυτές παράγουμε και πόσες δανειζόμαστε από το εξωτερικό;

Απάντηση : Το 1986 παράγαμε από τις 1000 δρχ. τις 897 δρχ. και 103 δρχ. δανειζόμαστε από το εξωτερικό. Αυτό σημαίνει ότι ξοδεύουμε 10% παραπάνω απ'ότι παράγουμε. Και επειδή δεν έχουμε τα χρήματα γι'αυτό το 10% αναγκάζομαστε να δανειστούμε.

Ερώτηση : Εχει βελτιωθεί αυτός ο συσχετισμός σε σχέση με το 1985; Δηλ. δανειζόμαστε περισσότερα το 1985 πριν από τα μέτρα σταθεροποίησης;

Απάντηση : Η εξέλιξη είναι θετική, γιατί όπως σας ανέφερα, το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών μειώθηκε, και χρειαστήκαμε λιγότερα δανεικά. Επιδίωξή μας είναι να μειώσουμε το 1988 ακόμα περισσότερο το έλλειμμα ώστε ο δανεισμός, ο οποίος πραγματοποιείται να χρησιμοποιείται μόνο για την εξόφληση των παλαιών δανείων.

θα καλύπτουμε όλες τις άλλες ανάγκες μας από τις εξαγωγές μας και από τα κεφάλαια που έρχονται από το εξωτερικό.

Ερώτηση : Υπάρχει κάτι άλλο για το οποίο θα θέλατε να μιλήσετε;

Απάντηση : Κλείνοντας, θα ήθελα να αναφέρω - επειδή μιλήσατε για τα εισοδήματα, ότι τα εισοδήματα δεν βελτιώνονται μόνο με αυξήσεις μισθών. Τα εισοδήματα βελτιώνονται επίσης με μείωση του πληθωρισμού. Όταν μειώνεται ο πληθωρισμός, ο εργαζόμενος αυξάνει το εισόδημα το οποίο έχει. Γι' αυτό παρά τα φαινόμενα, το 1986 υπήρξε μία βελτίωση. Το σταθεροποιητικό πρόγραμμα και οι δυσκολίες του σήμερα είναι προϋπόθεση για να βελτιώσουμε τη θέση μας ακόμη περισσότερο αύριο. Επιδίωξή μας είναι να οδηγήσουμε την ελληνική οικονομία σε μία πορεία ανάπτυξης, πορεία ανάπτυξης, η οποία θα εξασφαλίσει σε όλους τους εργαζόμενους ένα καλύτερο βιωτικό επίπεδο. Ελπίζω να το πετύχουμε.